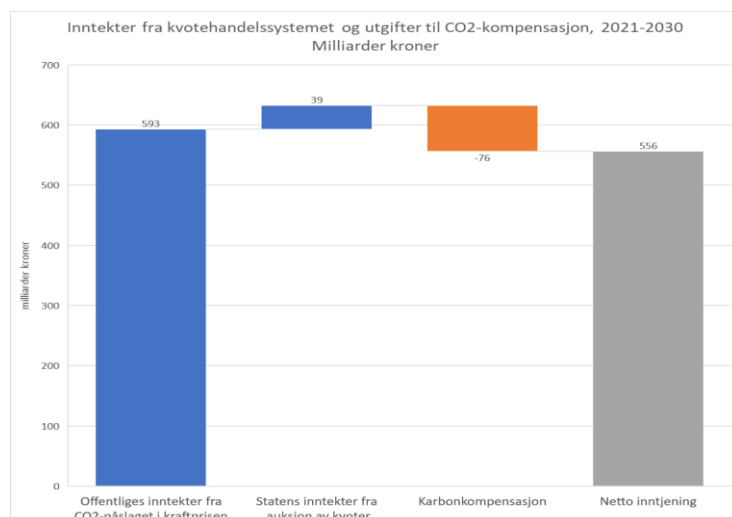

Infopak om CO₂-kompensasjon

September 2023

- Industrien opererer i globale markeder. Markedet bryr seg kun om pris, ikke om en bedrift har særlig høye kostnader som følge av klimaregelverk.
  - Kull- og gasskraftverkene i Europa må kjøpe kvoter for sine CO₂-utslipp. De har ikke et globalt marked å tenke på og kan velte kostnaden over på sine kunder. Prisen for klimagassutslipp bakes inn i kraftprisen. Dette gjelder både i spotmarked og for lange kraftkontrakter.
  - Kostnaden øker for industrien i hele Europa gjennom økte kraftpriser. Da får bedriftene høyere utgifter enn konkurrentene i det globale markedet og taper dermed konkurransen. Dette kalles karbonlekkasje.
  - For å sikre at vi har en konkurransedyktig industri i Europa oppfordrer EU-kommisjonen landene til å kompensere industrien for de økte kraftkostnadene. 12 land benytter denne muligheten, inkludert Norge.
-
- I Norge har vi mye vannkraft som ikke påvirker klimaet. Det gir industrien et viktig konkurransefortrinn.
  - Gjennom et felles kraftmarked er vi tilknyttet EU. Det gjør at økte priser fra kull- og gasskraft også påvirker prisene på den rene, norske vannkraften.
  - Prisene øker altså, uten at kraftprodusentene i Norge har høyere kostnader.
  - CO₂-kompensasjonen handler ikke om utslipp i industrien, men om kostnader norsk industri får som følge av at Norge importerer høye kraftpriser fra Europa med CO₂-påslag. Til tross for at norsk industri bruker 100% ren fornybar kraft, settes kraftprisen av gass- og kullkraftprodusenter.
  - CO₂-kompensasjonen er en delvis refusjon for påslaget i kraftprisen.
  - Kraftproduksjonen i Norge er for det meste eid av staten og kommunene. De får mye høyere inntekter fra sine kraftverk på grunn av et felles kraftmarkedet med en CO₂-pris innebygd i kraftprisen.
-
- Oslo Economics har regnet på dette. For 2021-2030 vil norske myndigheter få økte inntekter på 632 milliarder kroner som følge av kvotehandlingssystemet. Inntektene fra direkte kvotesalg er beregnet til 39 milliarder kroner og CO₂-påslag i kraftprisen gir økte inntekter på 593 milliarder kroner.
  - Norske bedrifter vil anslagsvis få dekket kostnadspåslaget i kraftprisen med 76 milliarder kroner i samme periode.

Bakgrunn

CO₂-kompensasjonen er en ordning som er en integrert del av det europeiske kvotehandlingssystemet. Den kompenserer delvis for prissmitten som følger av en fossil kraftmiksblanding i Europas kraftsystem. Kull- og gasskraftverk i EU må betale for sine CO₂-utslipp, og venter denne kostnaden over på sine strømkunder. Dette påvirker kraftprisene også i Norge. I andre deler av verden er det ingen/lave klimakostnader i kraftprisen. Ordningen er utformet for å motvirke denne skjevheten og opprettholde konkurransekraften til kraftintensiv industri i Norge og EU.

I har vi et fornybart kraftsystem og en industri som er vesentlig mer elektrifisert enn i andre europeiske land. Norske kraftprodusenter verken har eller betaler for CO₂-utslipp, men får økte inntekter i form av høyere kraftpris som følge av kvotehandlingssystemet og at europeiske strømpriser smitter inn i Norge via kraftutvekslingen. Økt CO₂-pris gir derfor økte inntekter til det offentlige både i form av statens skatteinntekter fra kraftsektoren og fra det offentlige direkte eierskap i kraftselskapene.

Norske myndigheters inntekter som følge av dette er i perioden 2021-2030 beregnet til å være 632 milliarder kroner (beregning høsten 2022). Dagens ordning med CO₂-kompensasjon innebærer at bedriftene får refundert 76 milliarder kroner i samme periode. CO₂-kompensasjon er med andre ord ikke en utgift for staten, men en tilbakeføring av økte inntekter staten har oppnådd som følge av økt CO₂-pris.

At bedriftene kompenseres for CO₂-kostnaden har både en prinsipiell og en praktisk dimensjon.

Det prinsipielle aspektet er situasjonen som oppstår om norske bedrifter uten CO₂-utslipp kraftmiksblandingen likevel ender opp med eksponering mot CO₂-prisen, samtidig som disse bedriftene må konkurrere mot globale aktører som faktisk har CO₂-utslipp i kraftmiksblandingen, men som slipper å betale for sitt utslipp.

Det praktiske elementet er at kompensasjonsordningen gir bedriftene økt forutsigbarhet. Derfor er den viktig, selv i år med overskudd. Prosessindustrien opererer i sykliske markeder. Strømpriser er viktig, men også produktpriser og råvarekostnader har mye å si.

CO₂-kompensasjonen bidrar til investeringer i eksisterende og ny grønn industri i Norge: f.eks. CCS, biokarbon, energieffektivisering, ny utslippsfri produksjonsteknologi, resirkulering og sirkulærøkonomi, etc. Uten denne ordningen er det ingen tvil om at det vil være vanskeligere å forsvare investeringer i Norge sammenliknet med andre land, hvor det ikke er klimakostnader, men hvor industrien i stedet får mye subsidier/skatteletter/osv. (IRA). Konkurrenter i land utenfor Europa har ikke CO₂-pris påslag i strømprisen.

Den norske CO₂-kompensasjonsordningen utnytter ikke hele handlingsrommet EUs retningslinjer åpner for. Flere av våre viktigste konkurrentland i EU, utnytter dette bedre.

De fleste store industrilandene i EU har gjennomført CO₂-kompensasjonsordningen. Enkelte har valgt å gjøre ordningen betinget av at alle støttemottakere må benytte deler av støtten til utslippsreducerende tiltak.